

УДК 334.012.4

Ірина Отенко
Лариса Афанасьєва

Irina Otenko
Larysa Afanasyeva

АНАЛІЗ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ МАКРОСЕРЕДОВИЩА НА РЕАЛІЗАЦІЮ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ

ANALYSIS OF FACTORS OF MACROENVIRONMENT INFLUENCE ON THE IMPLEMENTATION OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN UKRAINE

У статті проаналізовано сучасні проблеми державно-приватного партнерства (ДПП) в Україні. З використанням PEST-аналізу досліджено фактори впливу макросередовища на реалізацію ДПП в Україні. Зокрема, визначено ступінь та характер напрямів впливу кожного фактора. Встановлено, що держава ще не повністю готова до масової реалізації проектів на засадах партнерства між державою та бізнесом. Також запропоновано рекомендації щодо реалізації державної політики ДПП в Україні за правовим, інституційним, організаційним, бюджетним та інвестиційним напрямами.

Ключові слова: державно-приватне партнерство (ДПП), фактори впливу макросередовища, проблеми ДПП, принципи партнерства, державна політика ДПП, PEST-аналіз.

В статье проанализированы современные проблемы государственно-частного партнерства (ГЧП) в Украине. С использованием PEST-анализа исследованы факторы влияния макросреды на реализацию ГЧП в Украине. В частности, определены степень и характер направлений влияния каждого из факторов. Установлено, что государство еще не полностью готово к массовой реализации проектов на принципах партнерства между государством и бизнесом. Также предложены рекомендации для реализации государственной политики ГЧП в Украине по правовому, институциональному, организационному, бюджетному и инвестиционному направлениям.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство (ГПЧ), факторы влияния макросреды, проблемы ГПЧ, принципы партнерства, государственная политика ГПЧ, PEST-анализ.

The article analyzes current problems of public-private partnership (PPP) in Ukraine. Using PEST-analysis, the factors of macroenvironment influence on the implementation of PPPs in Ukraine have been researched. In particular, the extent and character of directions of the influence of every factor have been determined. It is found out that Ukraine is not yet fully ready for mass implementation of PPP projects based on the partnership between the government and business. The recommendations for implementation of PPP government policy in Ukraine in legal, institutional, organizational, budgetary and investment areas are offered.

Keywords: public-private partnership (PPP), factors of macroenvironment influence, PPP problems, partnership principles, PPP government policy, PEST-analysis.

Постановка проблеми. Зважаючи на поглиблення фінансово-економічної кризи та політичну нестабільність, одним із ключових питань, що постають перед Україною, є забезпечення довгострокового сталого розвитку. Протистояти кризовим явищам та всебічно розвиватися економіка країни може тільки в умовах поєднання зусиль, інтересів і ресурсів держави і бізнесу [6, с. 17].

Якісно нове управління національною економікою, націлене на реформування інституційної структури, побудову партнерських взаємовідносин держави та приватного сектору економіки на базі суспільних інтересів, дасть можливість діяти у напрямі вирішення ряду соціально-економічних проблем. Таким чином, потреба у визначенні ефективного інструменту вирішення питань розвитку національної економіки є важливим **науковим завданням**.

Згідно з досвідом країн світу одним із напрямів реалізації реформ у сфері управління національною економікою України слід вважати впровадження механізмів державно-приватного партнерства (ДПП).

ДПП є таким інструментом державного регулювання, який можна розглядати як ефективний інструмент забезпечення довгострокового розвитку національної економіки. Вивчення кращих прак-

тик розвитку інститутів партнерства показало, що рівень розвинутої інституційного середовища партнерства у різних державах є ознакою їхньої конкурентоспроможності та стабільності параметрів національних економік.

Але слід зазначити, що впровадження практики ДПП потребує створення певних умов, за яких приватний сектор буде готовий долучитися до національних проектів, а держава буде впевнена в ефективності такого співробітництва. Вивчення напрямів, що впливають на впровадження проектів ДПП в Україні, вказує на ряд проблем, які можна розглядати як «перешкоди», що гальмують розвиток ДПП в країні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Виникнення актуальної практичної проблеми впровадження проектів ДПП в умовах нестабільного кризового середовища зумовило появу великої кількості досліджень. Проблемам впровадження механізмів ДПП, а також факторам, що впливають на активність реалізації такого партнерства, приділяли увагу такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як Баррера-Осоріо Ф., Бойко О., Бйоркман Дж., Варнавський В., Геєць В., Гукветта Ю., Запатріна І., Йеху Е., Маслюківська О., Патрінос Г., Пильтяй В., Раман А., Рухашіанкіко Дж., Сохаіл Кхан М., Хаммамі М., Черевиков Є. та інші [14, 4, 15, 5, 7, 8, 12, 17, 9, 10, 17]. Проте цей аналіз є фрагментарним, оскільки важливий аспект проблеми – комплексний аналіз характеру та ступеня впливу кожного фактора макросередовища на впровадження ДПП, можливості розв'язання прогнозованих проблем – досі не розглядався.

Метою статті є дослідження факторів впливу на реалізацію державно-приватного партнерства в Україні.

Так, серед **завдань дослідження** можна зазначити такі: вивчення ступеня впливу факторів макросередовища на розвиток ДПП в Україні; дослідження характеру впливу кожного з факторів на реалізацію ДПП; визначення рівня готовності України до застосування механізмів ДПП згідно з факторами макросередовища, що гальмують або активізують розвиток ДПП у країні.

Виклад основного матеріалу. Поглиблення кризових явищ в економіці України внаслідок нестабільної політичної ситуації в країні призвело до скорочення у 2014 році обсягів інвестицій як з боку приватного сектора, так і державних інститутів. Капітальні інвестиції порівняно з 2013 роком скоротилися майже на 25 %, при цьому обсяг прямих іноземних інвестицій становив 2451,7 млн. дол. США, що порівняно з 2013 роком (5677,3 млн. дол. США) становить лише 43 % [19]. Така ситуація обумовлює пошук нових та актуалізацію існуючих інвестиційних джерел для розвитку економіки України.

Відносно новим інструментом стимулювання економічного розвитку, що стає все більш популярним у всьому світі, починаючи з кінця 90-х років, є державно-приватне партнерство (ДПП). В умовах жорстких бюджетних обмежень місцеві та центральні органи влади по всьому світу стикаються із необхідністю задовольняти попит на якісні інфраструктурні об'єкти. Прикладами останніх є автомобільні дороги та інші об'єкти транспортної інфраструктури, лікарні, системи електро-, водопостачання та водовідведення, соціальне житло, навчальні заклади тощо. Особливого поширення ДПП набуло у розвинених країнах. Зокрема, у 2010 році в Європейському Союзі імплементовано більше 100 проектів ДПП на суму близько 18,3 млрд. євро. Серед них – у галузі освіти (34 %), транспорті (21 %) та охороні здоров'я (17 %) [4, с. 43].

В Україні дефіцит публічних фінансів та висока зношеність інфраструктури, у т.ч. автомобільних доріг, систем водо- та електропостачання, потреба у відновленні інфраструктури східних регіонів України називаються вченими та практиками як основні чинники, що спонукають уряд до використання механізму ДПП [20]. Наголошується, що такий тип партнерства може забезпечити підвищення ефективності управління, залучення інвестицій, впровадження інноваційних рішень і технологій, а також розподілити підприємницькі та інвестиційні ризики між партнерами [20].

В останні роки питання запровадження інституту ДПП знайшло своє місце серед пріоритетів урядових стратегічних програм розвитку як альтернативний спосіб розвитку національної економіки. Проте досвід реалізації проектів на умовах ДПП в Україні доволі незначний. Експерти з питань ДПП виділяють цілу низку проблем, що гальмують розвиток такого партнерства.

Аналіз літературних джерел засвідчив, що це обумовлено рядом факторів, а саме: політична нестабільність; непривабливий інвестиційний клімат; недосконале нормативно-правове регулювання у сфері інвестиційної та регуляторної діяльності, а також податкового законодавства; слабкість механізмів гарантування публічною владою виконання взятих на себе зобов'язань; необхідність врегулювання питання бюджетної підтримки ДПП проектів як на загальнодержавному, так і на місцево-

му рівні; низький рівень довіри громадян до органів державної влади та їхньої обізнаності щодо переваг реалізації інвестиційних проектів на засадах ДПП; відсутність «історій успіху» у сфері ДПП; відсутність фахівців з питань ДПП достатньо високого рівня, зокрема, з боку державного партнера; високі витрати на етапі підготовки проекту (витрати на розробку ТЕО, оплату консультантів, юристів, аудиторів, проведення конкурсу та укладення договору); недосконалість методології оцінювання ефективності проектів, забезпечення прозорого механізму проведення конкурсів на участь у ДПП; тривалість строків реалізації проектів ДПП та неможливість урахувати при укладенні договору про ДПП всі ризики; недосконалість інституційного середовища [2; 4, с. 42; 7, с. 32; 9, с. 10, с. 315].

Окрім переліченого вище, експерти виокремлюють питання корупційної складової проектів ДПП. За їх оцінками, рівень корупції у таких проектах в пост-радянських країнах вважається потенційно високим. Підтвердженням цього є, на думку І. Запатріної, «спільна риса макрорегіону СНД – бажання бізнесу «віднайти вузькі місця» у правовому регулюванні та використати їх на свою користь» [8, с. 3]. Зазначається, що, на відміну від більшості розвинених країн Європи, «в СНД бізнес дуже швидко знаходить «лазівки» в існуючому законодавстві, а в ряді випадків створює всі можливі умови, для того щоб вони там з'явилися» [8, с. 3]. Тож для захисту суспільних інтересів урядові структури повинні демонструвати високу кваліфікацію і пильнувати дотримання бізнесом законів [8, с. 3].

Згідно з міжнародним показником Corruption Perceptions Index 2014 (Індекс сприйняття корупції), який щорічно розраховується міжнародною організацією Transparency International, Україна посідає 142-е місце з-посеред 175 країн світу [18]. Враховуючи цей факт, одним із ключових напрямів щодо сприяння розвитку ДПП в Україні слід вважати розробку інструментів, що забезпечать прозорість реалізації таких партнерств та знизять рівень корупції.

Важливим також є ґрунтовне дослідження складових, що впливають на розвиток ДПП у різноманітних галузях, оскільки кожна галузь має свою специфіку. Так, згідно з дослідженням вчених М. Хаммамі, Дж. Рухашіанкіко, Е. Йеху стосовно практики впровадження проектів ДПП у галузі інфраструктури можна виділити наступні складові, стан яких впливає на активність впровадження та реалізації практики партнерства держави і бізнесу: стан державних фінансів, політичне становище, ринкові умови, макроекономічна стабільність, якість інститутів, система законодавства, досвід ДПП у країні [12].

А. Раман та Дж. Бйоркман стверджують, що для галузі охорони здоров'я найбільш впливовими є: рівень бюрократії; інституційний потенціал для забезпечення моніторингу; підзвітність та прозорість; якість правової та нормативної бази, що забезпечить грамотний розподіл ризиків між партнерами; якість державної регуляторної політики; довіра суспільства до приватного сектора [15].

Для освітньої сфери вчені Г. Патрінос, Ф. Баррера-Осоріо, Ю. Гуквета виділяють: рівень корупції; оптимальний розподіл ризиків між партнерами; конкуренція між суб'єктами приватного сектора; стандарти якості [14].

Б. Булл у своєму дослідженні приділяє велику увагу впливу кризових явищ в економіці на укладання угод ДПП в сфері освіти [11]. С. Робертсон та А. Вергер зазначають, що важливими факторами, які впливають на впровадження ДПП в сфері освіти, є державні гарантії у забезпеченні попиту на створені об'єкти ДПП та своєчасність надання субсидій [16].

При плануванні та реалізації проектів ДПП необхідним є дотримання основних принципів партнерства. Практичний досвід різних країн з впровадження ДПП дозволив виділити та узагальнити базові принципи, на яких повинні базуватися партнерські відносини між державою та приватним сектором (табл. 1) [17].

Таблиця 1

Базові принципи створення та функціонування ДПП

№	Принципи	Зміст принципу
1	Прозорість	Надання органам влади повної інформації інвесторам, концесіонерам, усім зацікавленим сторонам
2	Змагальність	Створення рівних умов щодо залучення до партнерства для всіх потенційних приватних партнерів
3	Підзвітність	Відповідальність усіх партнерів перед громадськістю і взаємні зобов'язання, які є визначеними в договірному порядку
4	Законність	Створення партнерства у формі, яка дозволяється чинним законодавством та іншою нормативно-правовою базою

Продовження табл. 1

№	Принципи	Зміст принципу
5	Зрозумілість і передбачуваність	Зрозумілість формулювання умов партнерства, зокрема у відповідному договорі, забезпечення можливості їх виконання без суттєвих змін
6	Урахування специфіки	Формування партнерств із урахуванням особливих потреб певного регіону (території, громади), галузі соціально-економічного життя
7	Економічна та фінансова сталість	Урахування рівня споживчих послуг, що створюються в результаті партнерства, і позитивних наслідків для розвитку економіки в цілому
8	Гнучкість	Забезпечення можливості швидкого реагування та врахування змін у середовищі, в якому діє партнерство
9	Рівність	Забезпечення доступу до послуг для соціально вразливих прошарків населення, зокрема бідних
10	Соціальна комунікабельність	Створення умов для залучення до процесу планування та реалізації партнерства різних суспільних груп

Беручи за основу базові принципи створення і функціонування ДПП у країнах світу та результати аналізу літературних джерел вітчизняних і зарубіжних фахівців, автором було проведено PEST-аналіз факторів макросередовища, що впливають на впровадження ДПП в Україні, за чотирма сферами: політична, економічна, соціальна, технологічна. Дослідження дозволило вивчити ступінь впливу кожного фактора на розвиток ДПП в Україні (табл. 2).

Таблиця 2

Матриця базового PEST-аналізу макросередовища, що впливають на поточний стан ДПП в Україні

Політичні фактори (P)	Напрямок впливу	Економічні фактори (E)	Напрямок впливу
1. Зміна законодавства.	+	1. Інфляція.	-
2. Вірогідність розвитку військових дій в країні.	-	2. Динаміка курсу гривні.	-
3. Бюрократизація та рівень корупції.	-	3. Кредитно-грошова політика.	-
4. Інституційне середовище.	-	4. Податково-бюджетна політика.	-
5. Стабільність податкової політики.	-	5. Динаміка ВВП.	-
6. Стійкість політичної влади та існуючого уряду.	-	6. Платоспроможний попит.	-
7. Наявність загальнонаціональної та регіональної стратегій розвитку ДПП.	+/-	7. Рівень розвинутості банківської сфери (розвинутість ринку довгострокових зобов'язань і рівень кредитування реального сектора економіки).	-
8. Рівень довіри бізнесу до органів державної влади.	+/-	8. Тарифи на послуги природних монополій.	-
9. Система державної допомоги та надання державних гарантій.	-	9. Курси основних валют.	-
10. Рівень обізнаності з питань ДПП серед державної, місцевої влади.	+/-	10. Динаміка зайнятості.	-
11. Наявність висококваліфікованих спеціалістів у різних сферах національної економіки.	+/-	11. Ступінь відкритості економіки.	+/-
12. Ставлення приватного та державного секторів до політики ДПП.	+/-		
Соціальні фактори (S)	Напрямок впливу	Технологічні фактори (T)	Напрямок впливу
1. Потреба суспільства у якісних об'єктах інфраструктури.	+	1. Наявність технологічного забезпечення органів державної влади для реалізації проектів ДПП.	-
2. Темпи зростання населення.	-	2. Досвід реалізації ТЕО для проектів ДПП.	-
3. Збільшення кількості тимчасово переміщених осіб у країні.	+/-	3. Доступ до новітніх технологій.	+/-
4. Вплив ЗМІ.	+/-	4. Рівень іновацій.	-
5. Ставлення суспільства до політики ДПП.	+/-	5. Ступінь використання, впровадження та передачі технологій.	-
6. Рівень обізнаності суспільства з ефективності проектів ДПП.	+/-		

Примітка. (+) – позитивний вплив. Фактор, що пришвидшує розвиток ДПП.

(-) – негативний вплив. Фактор, що гальмує розвиток ДПП.

(+/-) – середнє значення залежно від ситуації.

Як показав PEST-аналіз, найбільший вплив на ДПП в Україні мають політична та економічна сфери, оскільки ці блоки включають найбільшу кількість факторів. Суттєвим результатом проведеного аналізу є оцінка ступеня впливу кожного фактора на розвиток ДПП. Фактори макросередовища представлені у табл. 2 в порядку зменшення їх значущості. Це оцінювання дозволяє виявити найбільш значущі фактори, на які необхідно звертати увагу, в першу чергу, при формуванні державної політики щодо розвитку ДПП.

Експертне дослідження напрямів впливу факторів макросередовища (позитивний/негативний вплив або середнє значення) за чотирма сферами та проведений аналіз проблем ДПП в Україні дозволили визначити ступінь готовності України до реалізації проектів ДПП. З огляду на те, що більшість факторів мають негативну оцінку, тобто виступають «гальмами» розвитку механізмів ДПП в Україні, держава ще не повністю готова до масової реалізації проектів на засадах партнерства між державою та бізнесом.

Оскільки соціальна та політична сфери мають найбільшу кількість факторів позитивного впливу, це означає, що, по-перше, у суспільства є потреба у розвитку такого партнерства та в його результатах, а, по-друге, у держави є розуміння важливості залучення приватного партнера до суспільно важливих проектів. Суттєвою перешкодою виступає важкий економічний стан країни, що, в свою чергу, значно послаблює технологічну сферу, яка також виступає бар'єром розвитку ДПП.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Дослідження характеру впливу факторів макросередовища показало, що більшість з них не активізує розвиток механізмів ДПП в країні, а, навпаки, гальмує. Загалом готовність країни до реалізації проектів на засадах ДПП можна оцінити як низьку порівняно з країнами, що розвиваються, та країнами Східної Європи – членами ЄС.

Для вирішення зазначених вище проблем ДПП в Україні та з метою стимулювання масової реалізації проектів на засадах такого партнерства виконавчій та законодавчій гілкам влади доречно реалізувати комплекс заходів за такими напрямами: правовий, інституційний, організаційний, бюджетний та інвестиційний. Деякі із запропонованих рекомендацій подано в табл. 3.

Таким чином, ефективна реалізація проектів ДПП залежить від повноти, несуперечливості та якості нормативно-правового, організаційного, інвестиційного і бюджетного забезпечення та рівня розвинутості інституційного середовища. Напрями подальших досліджень можуть охоплювати вивчення іноземного досвіду щодо подолання бар'єрів розвитку ДПП та мітигації негативного впливу факторів макросередовища на поточні та перспективні проекти ДПП.

Таблиця 3

Рекомендації щодо реалізації державної політики ДПП в Україні

Напрями	Рекомендації	Очікувані результати
Правовий	1. Внесення поправки до Закону України «Про державно-приватне партнерство» № 2404-VI (2010 р.) з метою залучення громадських організацій чи об'єднань до розробки проектних пропозицій, їх реалізації, обґрунтування соціально-економічних та екологічних наслідків здійснення ДПП й моніторингу ефективності.	- збільшення соціально-економічного ефекту від проектів ДПП; - зменшення корупціогенних чинників під час реалізації проектів ДПП; - стимулювання прозорості органів державної влади.
	2. Розроблення пакету типових документів для створення й управління проектами ДПП.	- розробка типових документів, наприклад, форми запиту щодо участі у проекті, форми оцінювання ризиків, типового ТЕО, форми моніторингу й оцінювання, значно прискорить та уніфікує процеси підготовки проектів ДПП.
Інституційний	1. Розроблення та затвердження системи державних пріоритетів у сфері ДПП на коротко- та середньострокову перспективу із переліком конкретних проектів, до реалізації яких будуть залучатися приватні партнери.	- запровадження практики визначення сфер ДПП у довгострокових державних та регіональних стратегічних/програмних документах.

Продовження табл. 3

	2. Розроблення та затвердження оптимальної моделі управління ДПП відповідно до галузі економіки (будівництво, транспортно-дорожній комплекс, енергетика, освіта, охорона здоров'я).	- запровадження методичних рекомендацій щодо вибору формату юридичного партнерства між державою і приватним партнером-інвестором.
	3. Формування офісів з ДПП на місцевому рівні, які працюють за принципом «єдиного вікна».	- постійне спрямування потенційних інвесторів до представників влади та координація їх з іншими учасниками потенційного партнерства.
Організаційний	1. Проведення на загальнонаціональному та регіональному рівнях оцінювання готовності держави до впровадження проєктів ДПП на основі єдиної моделі, розробленої із урахуванням міжнародного досвіду.	- визначення нормованого показника готовності органу державної влади чи органу місцевого самоврядування до проєктів ДПП дозволить порівнювати їхні значення і аналізувати «вузькі місця».
	2. Розроблення та запровадження сучасних методик для ініціювання та управління проєктами ДПП, зокрема із розробки ТЕО, оцінювання й розподілу ризиків, системи моніторингу та оцінювання ефективності проєктів ДПП.	- унормована реалізація проєктів ДПП дозволить мінімізувати фінансові ризики для держави та сприятиме відстеженню ключових показників ефективності (KPIs).
	3. Розроблення та видання навчально-методичних матеріалів щодо реалізації проєктів ДПП для державних службовців та фахівців органів місцевого самоврядування	- підвищення обізнаності представників влади сприятиме фаховому діалогу між державою, бізнесом і громадою щодо актуальних проблем територій шляхом проєктів ДПП.
Бюджетний та інвестиційний	1. Створення системи фінансових гарантій для приватних партнерів, зокрема щодо залучення іноземних кредиторів, відшкодування збитків, що виникають із незалежних від інвестора причин (наприклад, через спад попиту).	- забезпечить більш сприятливі інвестиційні умови для впровадження проєктів ДПП; - підвищить довіру інвесторів до держави.
	2. Розширення практики середньо- та довгострокового бюджетного планування за програмно-цільовим принципом на всіх рівнях влади.	- передбачення та гарантування фінансових зобов'язань держави і місцевого самоврядування при реалізації проєктів ДПП.
	3. На законодавчому рівні забезпечення збільшення доходів місцевих бюджетів, призначених для фінансування капітальних видатків, тобто бюджетів розвитку.	- збільшення ресурсів, що можуть використовуватися для ініціювання та реалізації проєктів ДПП на місцевому рівні.
	4. Розроблення критеріїв надання та методики обчислення податкових пільг і преференцій, які надаватимуться приватним партнерам при реалізації ними проєктів ДПП, які мають пріоритетне суспільне значення (автошляхи, мости, об'єкти енергетики, соціальної інфраструктури тощо).	- підвищить зацікавленість приватних партнерів у проєктах ДПП, та, як наслідок, активізує розвиток ДПП в Україні; - забезпечить зростання кількості якісних нових об'єктів інфраструктури.

Джерело: складено на основі матеріалів [10, 20, 7].

Список використаної літератури

1. Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 01.07.2010 № 2404-VI [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua/>
2. Концепція розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013 – 2018 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/739-2013-p>

3. Указ Президента України «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» від 12.01.2015 № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/18688.html>
4. Бойко О. Державно-приватне партнерство: світовий досвід та перспективи реалізації в Україні / О. Бойко // Юридична газета. – 2013. – № 22. – С. 42–43.
5. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку : [монографія] / [Геєць В. М. та ін.]. – К. : Фенікс, 2003. – 1006 с.
6. Державно-приватне партнерство в системі регулювання економіки : [монографія] / [Єфименко Т. І., Черевиков Є. Л., Павлюк К. В. та ін.]; за заг. ред. чл.-кор. НАНУ Т. І. Єфименко ; НАН України, Ін-т екон. та прогнозів. – К., 2012. – 372 с.
7. Запатріна І. В. У світі публічно-приватне партнерство є ширшим поняттям, ніж концесія, оренда чи управління [Електронний ресурс] / І. В. Запатріна // Юридична газета. – 13 листопада 2012 р. – № 46. – Режим доступу : http://ukrppp.com/images/stories/Yur-Gazeta_No.pdf
8. Запатріна І. В. Гармонізація підходів к розвитку публічно-частного партнерства в країнах СНГ [Електронний ресурс]. / І. В. Запатріна. – Режим доступу : http://invest32.ru/files/documents/Documents_ASIP/sng.pdf
9. Пильтай О. В. Фінансові механізми державно-приватного партнерства [Електронний ресурс] / О. В. Пильтай. – Режим доступу : http://ukrppp.com/images/stories/Fin_Mechanisms_PPP_2011.pdf
10. Пильтай О. В. Державний сектор економіки: теорія, методологія, управління розвитком : [монографія] / О. В. Пильтай ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К., 2010. – 392 с.
11. Bull, B. (2010) Public-private-partnerships: the United Nations experience. In: G. Hodge, C. Greve and A. Boardman (Eds). *International Handbook on Public-Private Partnerships*, Cheltenham: Edward Elgar.
12. Hammami, M., Ruhashyankiko, J. and Yehoue, E. (2006) Determinants of public-private partnerships in infrastructure. *IMF Working Paper* / IMF Institute, April, 39 p.
13. OECD fighting corruption. What role for civil society? The experience of the OECD (2003) [Internet]. Paris, 27 p. Available from: <http://www.oecd.org/investment/anti-bribery/anti-briberyconvention/19567549.pdf>
14. Patrinos, H., Barrera-Osorio, F. and Guáqueta, J. (2009) The role and impact of public-private partnerships in education. The World Bank, Washington, DC, p. 116.
15. Raman, A. Venkat and Bjorkman, J. W. (2009) Public-private partnership in health care in India: lessons for developing countries [Internet]. Routledge, London. Available from: <http://south.du.ac.in/fms/idpad/idpad.html>
16. Robertson, S. L. and Verger, A. (2012) Governing education through public-private partnerships [Internet], published by the Centre for Globalization, Education and Societies, University of Bristol, Bristol BS8 1JA, UK. Available from: <http://susanleerobertson.com/publications/>
17. Sohail, Khan M. and Maslyukivska, O. (2004) Tools for pro poor PPP UNDP public private partnerships for the urban environment programme (PPPUE) [Internet], Capacity Development Group, Bureau for Development Policy United Nations Development Programme (UNDP). N.Y. Available from: <http://www.margraf-publishers.com/UNDP/PPPUE>
18. Transparency International. Corruption Perceptions Index 2014 [Internet]. Available from: <https://www.transparency.org/country#UKR>
19. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
20. Матеріали USAID Дослідження з питань ДПП [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ppp-ukraine.org/досліди-дпп/>

References

1. The Law of Ukraine “On public-private partnership” as on 01.07.2010 №2404-VI [Internet]. Official web-site of Verkhovnoi Rady Ukrainy. Available from: <http://portal.rada.gov.ua/>
2. The Conception for the development of public-private partnership in Ukraine for 2013–2018 [Internet]. Available from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/739-2013-p>
3. The Decree of the President of Ukraine № 5/2015 from 12.01.2015 “On the Strategy of sustainable development “Ukraine – 2020” [Internet]. Available from: <http://www.president.gov.ua/documents/18688.html>
4. Boyko, O. (2013) Public-private partnership: world experience and prospects of realization in Ukraine. *Yurydychna gazeta*, (22), pp. 42–43.
5. Heyets, V. M. et al. (2003) The economy of Ukraine: strategy and policy of long-term development. Kyiv: Feniks, 1006 p.
6. Yefymenko, T. I., Cherevykov, E. L., Pavlyuk, K. V. et al. (2012) Public-private partnership in the system of economy regulation. In: T. I. Yefymenko (Ed.). Kyiv, 372 p.
7. Zapatrina, I. V. (2012) In the world public-private partnership is a wider concept than concession, lease or management [Internet]. *Yurydychna gazeta*, (46). Available from: http://ukrppp.com/images/stories/Yur-Gazeta_No.pdf

8. Zapatrina, I. V. Harmonization of approaches to the development of public-private partnership in CIS countries [Internet]. Available from: <http://invest32.ru/files/documents/Documents_ASIP/sng.pdf>
9. Pylytiay, O. V. Financial mechanisms of public-private partnership [Internet]. Available from: <http://ukrppp.com/images/stories/Fin_Mechanisms_PPP_2011.pdf>
10. Pylytiay, O. V. (2010) State sector of economy: theory, methodology. Development management. Kyiv, 392 p.
11. Bull, B. (2010) Public-private-partnerships: the United Nations experience. In: G. Hodge, C. Greve and A. Boardman (Eds). *International Handbook on Public-Private Partnerships*, Cheltenham: Edward Elgar.
12. Hammami, M., Ruhashyankiko, J. and Yehoue, E. (2006) Determinants of public-private partnerships in infrastructure. *IMF Working Paper*. IMF Institute, April, 39 p.
13. OECD fighting corruption. What role for civil society? The experience of the OECD (2003) [Internet]. Paris, 27 p. Available from: <<http://www.oecd.org/investment/anti-bribery/anti-briberyconvention/19567549.pdf>>
14. Patrinos, H., Barrera-Osorio, F. and Guáqueta, J. (2009) The role and impact of public-private partnerships in education. The World Bank, Washington, DC, p. 116.
15. Raman, A. Venkat and Bjorkman, J. W. (2009) Public-private partnership in health care in India: lessons for developing countries [Internet]. Routledge, London. Available from: <<http://south.du.ac.in/fins/idpad/idpad.html>>
16. Robertson, S. L. and Verger, A. (2012) Governing education through public-private partnerships [Internet], published by the Centre for Globalization, Education and Societies, University of Bristol, Bristol BS8 1JA, UK. Available from: <<http://susanleerobertson.com/publications/>>
17. Sohail, Khan M. and Maslyukivska, O. (2004) Tools for pro poor PPP UNDP public private partnerships for the urban environment programme (PPPUE) [Internet], Capacity Development Group, Bureau for Development Policy United Nations Development Programme (UNDP). N.Y. Available from: <<http://www.margraf-publishers.com/UNDP/PPPUE>>
18. Transparency International. Corruption Perceptions Index 2014 [Internet]. Available from: <<https://www.transparency.org/country#UKR>>
19. State Statistics Service of Ukraine [Internet]. Available from: <<http://www.ukrstat.gov.ua>>
20. USAID materials. Research on PPP issues [Internet]. Available from: <<http://ppp-ukraine.org/досліди-дпп/>>

Стаття надійшла до редакції 09.10.2014.